

Hallituksen esitys Eduskunnalle oppilaan erottamista oppilaitoksesta ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevien muutoksenhakusäännösten muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi peruskoululakia, lukiolakia, aikuislukiolakia, ammatillisista oppilaitoksista annettua lakia, kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annettua lakia, Suomalais-venäläisestä koulusta annettua lakia, Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annettua lakia, Steiner-koulusta annettua lakia, steinerpedagogisista erityiskouluista annettua lakia sekä Anna Tapion koulusta annettua

lakia siten, että oppilaan erottamista oppilaitoksesta ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevissa asioissa muutosta haetaan lääninhallituksen tai opetushallituksen sijasta lääninoikeudelta. Lisäksi oppilaan erottamista koskevaa asiaa ei enää alistettaisi lääninhallituksen tai opetushallituksen vahvistettavaksi.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Johdanto

Suomea sitoo ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus (SopS 19/90), jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus. Sopimuksen mukaan jokaisella tulee olla oikeus saada hänen oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskevat päätökset käsiteltäviksi laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa. Esityksessä ehdotetaan tehtäviksi Euroopan ihmisoikeussopimuksesta johtuvat muutokset oppilaan erottamista oppilaitoksesta ja koulunkäynnistä pidättämistä koskeviin muutoksenhakusäännöksiin. Sen lisäksi esityksessä ehdotetaan, että oppilaan erottamista koskevaa päätöstä ei enää alistettaisi lääninhallituksen tai opetushallituksen vahvistettavaksi. Samalla tehtäisiin eräitä muita pienehköjä muutoksia lainsäädäntöön.

toksesta koskevat säännökset sisältyvät eri oppilaitosmuotoja ja eri oppilaitoksia koskeviin lakeihin.

Peruskoululain (476/83) 42 §:n 1 momentissa, lukiolain (477/83) 25 §:ssä, aikuislukiolain (439/94) 18 §:ssä, ammatillisista oppilaitoksista annetun lain (487/87) 23 §:n 2 momentissa ja kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain (481/83) 11 §:n 2 momentissa säädetään, että oppilas, joka ei ole muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voidaan erottaa koulusta määrääjäksi. Peruskoulun sekä kuulovammaisten, näkövammaisten ja liikuntavammaisten koulun oppilas voidaan erottaa vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Lukion, aikuislukion ja ammatillisen oppilaitoksen oppilas voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi. Steiner-koulusta annetun lain (417/77) 6 a §:n mukaan koulun 1—9 luokan oppilaan kurinpidosta on voimassa, mitä peruskoulun oppilaan kurinpidosta säädetään, ja 10—13 luokan oppilaan kurinpidosta, mitä lukion oppilaan kurinpidosta säädetään. Steinerpedagogisista erityiskouluista annetun lain

2. Nykytila

2.1. Oppilaan erottaminen oppilaitoksesta

Oppilaiden kurinpitoa ja erottamista oppilai-

(932/86) 5 b §:n mukaan ja Anna Tapion koulusta annetun lain (1197/88) 7 §:n mukaan oppilaan kurinpidosta on voimassa, mitä peruskoulun oppilaan kurinpidosta säädetään. Oppilas voidaan kuitenkin painavista syistä erottaa Anna Tapion koulusta myös pysyvästi. Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain (412/76) ja Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain (33/77) mukaan näiden oppilaitosten peruskouluasteen oppilaiden kurinpito järjestetään peruskoulua ja lukioasteen oppilaiden kurinpito lukiota koskevien säännösten mukaan.

Peruskoulun oppilaan erottaminen eroaa sikäli muiden oppilaitosten oppilaiden erottamisesta, että erottamispäätös on ennen sen täytäntöönpanoa peruskoululain 42 §:n 1 momentin mukaan alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi. Kunnalla on lisäksi velvollisuus hankkia peruskoulusta erotetulle oppilaalle peruskouluopetusta. Alistamismenettely sisältyy myös Steiner-koulusta annetun lain 6 a §:ään, steinerpedagogisista erityiskouluista annetun lain 5 b §:ään ja Anna Tapion koulusta annetun lain 7 §:ään, joiden mukaan erottamispäätös on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi. Kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 11 §:n mukaan erottamispäätös on alistettava opetushallituksen vahvistettavaksi.

2.2. Oppilaan pidättäminen koulunkäynnistä

Lukioasetuksessa (719/84), aikuislukioasetuksessa (439/94) ja ammatillisista oppilaitoksista annetuissa asetuksissa (491—501/87 ja 147/89) on säännökset oppilaan pidättämisestä koulunkäynnistä. Säännösten mukaan oppilas voidaan pidättää koulunkäynnistä, jos oppilas on tutkimuksen alaisena rikoksesta. Ammatillisista oppilaitoksista annettujen asetusten mukaan koulunkäynnistä pidättämiseen vaaditaan lisäksi, että se on oppilaan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden perusteltua. Koulunkäynnistä pidättäminen ei ole luonteeltaan rangaistus vaan turvaamistoimenpide. Koska koulunkäynnistä pidättäminen voi kuitenkin muodostua kestoaltaan pitkäksi, vaikuttaa se oppilaan opiskeluun tosiasiallisesti samalla tavalla kuin erottaminen. Sen vuoksi muutoksenhaku koulunkäynnistä pidättämistä koskevaan päätökseen on tarkoituksenmukais-

ta säätää samalla tavalla kuin muutoksenhaku erottamista koskevaan päätökseen.

2.3. Päätöksentekijä oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevista asioissa

Nykyisin oppilaita koskevia hallintopäätöksiä tekevät paikallistasolla sekä monijäseniset hallintoelimet että yksittäiset viranhaltijat. Päätöksentekotaso määritellään kunta- tai oppilaitoskohtaisissa johtosäännöissä. Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskeva päätös tulee kuitenkin tehdä kollegiaalisessa hallintoelimestä. Poikkeuksena tästä ovat lukiot ja aikuislukiot, joissa oppilaan koulunkäynnistä pidättämiseen ei vaadita monijäsenen toimielimen päätöstä.

Koulujen ylläpitäjiä ovat kunnat, kuntayhtymät, valtio sekä yksityiset yhteisöt. Kunnan kouluja ovat peruskoulut, lukiot ja aikuislukiot sekä osa ammatillisista oppilaitoksista. Valtion kouluja ovat muun muassa Suomalais-venäläinen koulu, Helsingin ranskalais-suomalainen koulu, kuulovammaisten, näkövammaisten ja liikuntavammaisten lasten koulut sekä osa ammatillisista oppilaitoksista. Yksityisten ylläpitämiä kouluja ovat muun muassa peruskoulua korvaavat koulut, yksityiset lukiot ja yksityiset aikuislukiot, Steiner-koulut ja steinerpedagogiset erityiskoulut sekä joukko ammatillisia oppilaitoksia.

Kunnallisissa oppilaitoksissa noudatetaan 1 päivästä heinäkuuta 1995 eräitä yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta kuntalakia (365/95) ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä kuntien toimielimistä. Oppilaita koskevia päätöksiä tehdään lautakunnissa ja oppilaitoskohtaisissa johtokunnissa. Valtion oppilaitoksissa ja yksityisissä oppilaitoksissa päätöksentekijästä oppilaiden erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevista asioissa säädetään oppilaitoksia koskevassa lainsäädännössä. Päätösvalta on siinä jaettu lähinnä johtokunnan ja opettajakunnan kesken.

2.4. Muutoksenhaku oppilaan erottamista oppilaitoksesta ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevaan päätökseen

Kunnallisissa oppilaitoksissa pääsääntöinen muutoksenhake on peruskoululain 74 §:n

1 momentin, lukiolain 47 §:n 1 momentin, aikuislukiolain 29 §:n 1 momentin ja ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 40 §:n 2 momentin mukaan kunnallisvalitus. Muutosta kunnan viranomaisen sekä lautakunnan ja johtokunnan päätökseen haetaan kunnanhallitukselta ja sen päätökseen edelleen lääninoikeudelta. Yksityisissä oppilaitoksissa ja valtion muutosta haetaan yleensä valittamalla lääninoikeudelta. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa (154/50) säädetään.

Edellä todetusta poiketen yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa muutosta oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevaan päätökseen haetaan lääninoikeuden sijasta lääninhallitukselta ja joidenkin oppilaitosten osalta opetushallitukselta. Lääninhallitukselta haetaan muutosta päätökseen, jossa on kysymys peruskoululain 74 §:n 2 momentin mukaisesta peruskoulun oppilaan erottamisesta, lukiolain 47 §:n 2 momentin mukaisesta lukion oppilaan tai 48 §:n 3 momentin mukaisesta yksityisen lukion oppilaan erottamisesta tai koulunkäynnistä pidättämisestä, aikuislukiolain 29 §:n 2 momentin mukaisesta aikuislukion oppilaan tai 30 §:n 3 momentin mukaisesta yksityisen aikuislukion oppilaan erottamisesta tai koulunkäynnistä pidättämisestä taikka ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 40 §:n 3 momentin mukaisista ammatillisen oppilaitoksen oppilaan erottamisesta tai koulunkäynnistä pidättämisestä. Anna Tapon koulusta annetun lain 10 §:n mukaan muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä peruskoulua korvaavasta koulusta ja yksityisestä lukiosta säädetään.

Steiner-koulusta annetun lain 6 a §:n mukaan päätös 1—9 luokan oppilaan erottamisesta ja steinerpedagogisista erityiskouluista annetun lain 5 b §:n mukaan päätös oppilaan erottamisesta on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi. Kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 11 §:n 2 momentin mukaan päätös oppilaan erottamisesta on alistettava opetushallituksen vahvistettavaksi. Valitustie seuraa näissä päätöksissä alistustietä.

Muutoksenhaku aika oppilaiden erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevista asioista on poikkeuksellisen lyhyt, 14 päivää. Valitusajan kuluessa tehdyllä valituksella on siirtävä vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen. Lääninhallituksen ja ope-

tushallituksen asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu ovat valtion kouluja. Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain 11 b §:n 2 momentin ja Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain 11 b §:n 2 momentin mukaan koulun virkamiesten ja johtokunnan päätökseen haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudelta. Johtokunnan päätökseen, jolla oppilas on lopullisesti erotettu koulusta, haetaan kuitenkin valittamalla muutosta opetushallitukselta.

Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevia alistus- ja valitusasioita arvioidaan käsiteltävän vuosittain lääninhallituksissa ja opetushallituksessa yhteensä korkeintaan muutamia kymmeniä.

3. Euroopan ihmisoikeussopimuksen vaikutukset oppilaan erottamista oppilaitoksesta ja koulunkäynnistä pidättämistä koskeviin muutoksenhakusäännöksiin

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen mukaan jokaisella on oltava oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteenä. Määräyksen on katsottava tarkoittavan, että oikeus tuomioistuinmenettelyyn ja siinä oikeudenmukaiseen julkiseen oikeudenkäyntiin koskee rikosasioiden ohella asioita, joiden kohteena on henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista päättäminen.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisia oppilaiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia päätöksiä, jotka oppilaalla tulisi olla oikeus saattaa tuomioistuimen käsiteltäviksi, voidaan katsoa olevan oppilaiden erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevat päätökset. Niistä tulisi oppilaan tai hänen huoltajansa voida valittaa riippumattomaan ja puolueettomaan tuomioistuimeen. Sen sijaan erottamista lievemmat kurinpitokeinot, kuten luokasta poistaminen taikka jälki-istunnon, varoituksen tai muistutuksen antaminen, ovat sellaisia vähäisiksi katsottavia hallintopäätöksiä, joita Eu-

roopan ihmisoikeussopimuksen velvoitteiden ei voida katsoa koskevan.

Oppilaiden erottamista ja koulunkäynnistä pidättämisestä koskevat valitukset käsitellään lääninhallituksissa samalla tavalla kuin siellä käsitellään hallintopäätökset eli päätöksen asiassa tekee esittelystä yksi virkamies. Opetushallituksessa muutoksenhakuasiat käsittelee opetushallituksesta annetun asetuksen (183/91) 12 §:n mukaan istunto, jossa puheenjohtajana on opetushallituksen hallintojohtaja ja jäseninä ylijohtajat.

4. Ehdotetut muutokset

Opetushallituksessa ja lääninhallitusten koulusioita käsittelevissä toimintayksiköissä, joissa oppilaita koskevat hallintolainkäyttöasiat käsitellään lääninhallituksissa, käsitellään näiden asioiden ohella oppilaitoksia koskevia hallintoasioita. Sama viranomainen käyttää näin ollen sekä tuomiovaltaa että toimeenpanovaltaa. Tällöin on vaarana, että näissä viranomaisissa hallintolainkäyttöasioita käsiteltäessä ei toteudu Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukainen tuomioistuimen riippumattomuuden vaatimus. Muutoksenhakujärjestelmää oppilaiden erottamista ja koulunkäynnistä pidättämisestä koskevista asioissa ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi. Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista, että kaikkien oppilaiden erottamista ja koulunkäynnistä pidättämisestä koskeviin päätöksiin oppilaitosmuodosta riippumatta voitaisiin hakea muutosta samalta tuomioistuimelta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että oppilaiden erottamista ja koulunkäynnistä pidättämisestä koskeviin päätöksiin haettaisiin valittamalla muutosta lääninoikeudelta.

Ehdotuksesta seuraa, että peruskoululain 74 §:n 2 momenttia, lukiolain 47 §:n 2 momenttia ja 48 §:n 3 momenttia, aikuislukiolain 29 §:n 2 momenttia ja 30 §:n 3 momenttia sekä ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 40 §:n 3 momenttia muutettaisiin siten, että oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämisestä koskevista asioissa haettaisiin valittamalla muutosta lääninhallituksen sijasta lääninoikeudelta. Kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 11 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti ja Anna Tapion koulusta annetun lain 10 §:ään uusi 2 momentti, joiden mukaan oppilaan erottamista koskevaan päätökseen ha-

ettaisiin valittamalla muutosta lääninoikeudelta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään. Kaikkiin muutettavaksi ehdotettuihin säännöksiin lisättäisiin lisäksi, että valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu ovat valtion kouluja. Muutosta koulun virkamiehen ja johtokunnan päätökseen haetaan valittamalla lääninoikeudelta. Muutoksenhakua koskeviin säännöksiin ehdotetaan lisättäväksi, että valitettaessa lääninoikeuteen noudatetaan muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia. Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain ja Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain sekä niiden nojalla annettujen asetusten perusteella tehtyihin lääninhallitusten päätöksiin haetaan valittamalla muutosta opetushallitukselta. Nämä muutoksenhakusäännökset ovat vanhentuneet, ja ne ehdotetaan poistettaviksi. Oppilasta ei peruskoululain eikä lukiolain mukaan voida erottaa koulusta lopullisesti. Tämän vuoksi ehdotetaan Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain 11 b §:stä ja Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain 11 b §:sta tarpeettomana poistettavaksi myös säännös, jonka mukaan oppilaan lopullista erottamista koskevaan päätökseen haetaan valittamalla muutosta opetushallitukselta.

Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain 11 b §:ään ja Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain 11 b §:ään ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jonka mukaan muissa oppilasta koskevista asioissa, oppilaan erottamista ja lukion oppilaan koulunkäynnistä pidättämisestä lukuun ottamatta, valitettaisiin lääninhallitukseen. Oppilasta koskevista asioissa säädettäisiin valitusajaksi 14 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Lisäksi valitukset tulisi lainkohtien mukaan käsitellä kiireellisinä. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että muutoksenhausta koulun virkamiestä koskevaan päätökseen on voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/94) ja sen nojalla säädetään. Asetuksella voitaisiin lisäksi säätää, ettei opetushallituksen, lääninhallituksen, koulun johtokunnan ja virkamiehen päätöksistä saisi valittaa.

Valtionosuutta saavista liikunnan koulutuskeskuksista annetun lain (801/92) 8 §:ssä ja valtionosuutta saavista kansanopistoista annetun lain (1218/93) 7 §:n 2 momentissa on viittaus ammatillisessa koulutuksessa olevien

oppilaiden kurinpidon osalta ammatillisista oppilaitoksista annettuun lakiin. Ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 40 §:n 3 momentin muuttaminen edellä ehdotetulla tavalla aiheuttaa vastaavan muutoksen myös valtionosuutta saavien liikunnan koulutuskeskusten ja kansanopistojen oppilaiden erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevaan muutoksen hakumenettelyyn.

Alistamisenettä ei sovellu päätöksiin, joista on oikeus valittaa lääninoikeuteen. Sen vuoksi peruskoululain 42 §:n 1 momentista, Steiner-koulusta annetun lain 6 a §:stä, steinerpedagogisista erityiskouluista annetun lain 5 b §:stä sekä Anna Tapion koulusta annetun lain 7 §:stä ehdotetaan poistettavaksi säännös oppilaan erottamispäätöksen alistamisesta lääninhallituksen vahvistettavaksi ja kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 11 §:n 2 momentista säännös erottamispäätöksen alistamisesta opetushallituksen vahvistettavaksi.

Peruskoululain 42 §:n 1 momentissa on säännös, jonka mukaan kunnan on hankittava erotetulle oppilaalle peruskouluopetusta. Koska kuulovammaisten, näkövammaisten ja liikuntavammaisten lasten kouluissa sekä Steiner-kouluissa, steinerpedagogisissa erityiskouluissa ja Anna Tapion koulussa opiskelevat ovat oppivelvollisuusikäisiä, ehdotetaan kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 11 §:n 2 momenttiin, Steiner-koulusta annetun lain 6 a §:ään, steinerpedagogisistakouluista annetun lain 5 b §:ään sekä Anna Tapion koulusta annetun lain 7 §:ään lisättäväksi säännös, jonka mukaan koulun on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä hankkimaan erotetulle oppilaalle peruskouluopetusta. Tällaista velvollisuutta ei kuitenkaan säädettäisi Anna Tapion koululle silloin, kun on kyse Anna Tapion koulusta kokonaan erotetusta oppilaasta.

Muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan valitusajan kuluessa tehdyllä valituksella on siirtävä vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen. Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskeva päätös voidaan näin ollen panna täytäntöön vasta sitten, kun se on lainvoimainen. Ottaen huomioon koulutusajat, jotka ovat osassa oppilaitoksia vain muutaman vuoden pituisia, ei ole tarkoituksenmukaista, että päätöksen lainvoimaiseksi tuleminen siirtyy pitkälle tulevaisuuteen. Tämän vuoksi eh-

dotetaan peruskoululain 74 §:n 2 momenttiin, lukiolain 47 §:n 2 momenttiin ja 48 §:n 3 momenttiin, aikuislukiolain 29 §:n 2 momenttiin ja 30 §:n 3 momenttiin, kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 11 §:n 3 momenttiin ja Anna Tapion koulusta annettuun lakiin lisättäväksi ehdotettuun 10 §:n 2 momenttiin otettavaksi säännös, jonka mukaan lääninoikeuden valitukseen antamasta päätöksestä ei saisi valittaa. Menettely vastaisi nykyistä tilannetta, sillä lääninhallituksen ja opetushallituksen vastaavasta päätöksestä ei saa valittaa.

5. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Opetushallituksen ja lääninhallituksen toimivallan siirtäminen lääninoikeuksille oppilaiden erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevista valitusasioissa vähentää jonkin verran opetushallituksen ja lääninhallitusten henkilöstövuosia ja lisää vastaavasti lääninoikeuksien henkilöstövuosia. Koska käsiteltävät asiat jakaantuvat eri lääninoikeuksiin ja koska niiden lukumäärä vuosittain on pieni, aiheutuu muutoksesta yhdelle lääninoikeudelle korkeintaan vain vähäinen käsiteltävien asioiden lukumäärän lisäys.

6. Asian valmistelu

Koulutusta koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus -hankkeen muistiossa (opetusministeriön työryhmien muistioita 1:1995) on muun ohella ehdotettu, että perusopetuksessa, lukio-opetuksessa ja ammattiopetuksessa päätökseen, joka koskee opiskelijan määräaikaista erottamista ja koulutuksesta pidättämistä, haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudelta.

Esitys on valmisteltu opetusministeriössä virkatyönä. Esityksestä on neuvoteltu oikeusministeriön kanssa. Lisäksi esityksestä on kuultu opetushallitusta, Suomen Kuntaliittoa, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:ta, Koululaisten vanhempien liitto ry:tä ja Hem och Skola i Finland rf förbundetia, joka on lisäksi antanut lausunnon asiasta. Sisäasiainministeriö, Yksityiskoulujen Liitto r.y., Anna Tapion koulu, Suomen Ammattiin Opiskelevien Keskusliitto-

SAKKI ry ja Suomen Lukiolaisten Liitto r.y. ovat antaneet esityksestä lausuntonsa. Enemmistö lausunnonantajista ja kuulluista tahoista suhtautuivat myönteisesti lakiehdotukseen.

7. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetut lainmuutokset edellyttävät muutoksia myös peruskouluasetukseen (718/84), lukioasetukseen, aikuislukioasetukseen, ammatillisista oppilaitoksista annettuihin asetuksiin, peruskoulua korvaavasta koulusta ja yksityisestä lukiosta annettuun asetukseen (720/84), kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annettuun asetukseen (724/84), Suomalais-venäläisestä koulusta annettuun asetukseen (314/77), Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annettuun asetukseen (373/77), Steiner-koulusta annettuun ase-

tukseen (625/77) sekä steinerpedagogisista erityiskouluista annettuun asetukseen (688/87).

8. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Ehdotettujen siirtymäsäännösten mukaan oppilaan erottamista oppilaitoksesta ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevaan päätökseen sovellettaisiin nykyisiä säännöksiä, jos päätös on tehty ennen ehdotettujen lakien voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

peruskoululain 42 ja 74 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 42 §:n 1 momentti ja 74 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (707/92), seuraavasti:

42 §

Oppilaan, joka ei ole peruskoulun muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi kunnan opetustoimen hallinnosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu monijäseninen toimielin erottaa koulusta vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Kunnan on hankittava erotetulle peruskouluopetusta.

asioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Oppilaan erottamista koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

74 §

Oppilaan erottamista koskevissa asioissa ja asetuksella säädetyissä muissa oppilasta koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallinto-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki**lukiolain 47 ja 48 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 47 §:n 2 momentti ja 48 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (708/92), seuraavasti:

47 §

Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskeissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa oppilasta koskeissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

dättämistä koskeissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa oppilasta koskeissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

48 §

Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pi-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki**aikuislukiolain 29 ja 30 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä kesäkuuta 1994 annetun aikuislukiolain (439/94) 29 §:n 2 momentti ja 30 §:n 3 momentti seuraavasti:

29 §

Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskeissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa opiskelijaa koskeissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

30 §

Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa opiskelijaa koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

L a k i

ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammatillisista oppilaitoksista 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (487/87) 40 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (717/92), seuraavasti:

40 §

Muutoksenhaku

Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa opiskelijaa koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 ja 2 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14

päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

5.

Laki**kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lain (481/83) 11 § seuraavasti:

11 §

Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

Oppilaan, joka ei ole koulun muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi koulun johtokunta opettajakunnan esityksestä erottaa koulusta määräajaksi, vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Koulun on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hankimaan erotetulle peruskouluopetusta.

Oppilaan erottamista koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedok-

sisaannista siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Valitus tulee käsitellä kiireellisenä. Lääninoikeuden valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

6.

Laki**Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain 11 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomalais-venäläisestä koulusta 21 päivänä toukokuuta 1976 annetun lain (412/76) 11 b §, sellaisena kuin se on 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (621/85), seuraavasti:

11 b §

Koulun johtokunnan ja virkamiehen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudelta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Muusta oppilasta koskevasta päätöksestä kuin oppilaan erottamista ja lukion oppilaan koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan kuitenkin lääninhallitukseen. Oppilasta koskevista asioista valitusaika on 14 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Tässä momentissa tarkoitetut valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Muutoksenhausta koulun virkamiestä koskevaan päätökseen on 1 momentista poiketen

voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/94) ja sen nojalla säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, ettei opetushallituksen, koulun johtokunnan ja virkamiehen eikä sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, lääninhallituksen päätöksestä saa valittaa.

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn oppilasta koskevaan päätökseen, on myös peruskoulun yläasteen ja lukioasteen oppilaalla oikeus hakea muutosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7.

Laki**Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain 11 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta 7 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain (33/77) 11 b §, sellaisena kuin se on 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (619/85), seuraavasti:

11 b §

Koulun johtokunnan ja virkamiehen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudelta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Muusta oppilasta koskevasta päätöksestä kuin oppilaan erottamista ja lukion oppilaan koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan kuitenkin lääninhallitukseen. Oppilasta koskevissa asioissa valitusajaksi on 14 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Tässä momentissa tarkoitettut valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Muutoksenhausta koulun virkamiestä koskevaan päätökseen on 1 momentista poiketen

voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/94) ja sen nojalla säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, ettei opetushallituksen, koulun johtokunnan ja virkamiehen eikä sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, lääninhallituksen päätöksestä saa valittaa.

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn oppilasta koskevaan päätökseen, on myös peruskoulun yläasteen ja lukioasteen oppilaalla oikeus hakea muutosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

8.

Laki**Steiner-koulusta annetun lain 6 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Steiner-koulusta 27 päivänä toukokuuta 1977 annetun lain (417/77) 6 a §, sellaisena kuin se on 26 päivänä maaliskuuta 1993 annetussa laissa (300/93), seuraavasti:

6 a §

Steiner-koulun 1—9 luokan oppilaan kurinpidosta on voimassa, mitä peruskoulun oppilaan kurinpidosta säädetään, ja 10—13 luokan oppilaan kurinpidosta ja koulunkäynnistä pidättämisestä, mitä lukion oppilaan kurinpidosta ja koulunkäynnistä pidättämisestä säädetään. Oppilaan erottamisesta päättää opettajakunta. Koulun on pyrittävä mahdollisuuksien

mukaan hankkimaan erotetulle peruskouluopetusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

9.

Laki**steinerpedagogisista erityiskouluista annetun lain 5 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan steinerpedagogisista erityiskouluista 12 päivänä joulukuuta 1986 annetun lain (932/86) 5 b §, sellaisena kuin se on 26 päivänä maaliskuuta 1993 annetussa laissa (301/93), seuraavasti:

5 b §

Steinerpedagogisen erityiskoulun oppilaan kurinpidosta on voimassa, mitä peruskoulun oppilaan kurinpidosta säädetään. Oppilaan erottamisesta päättää opettajakunta. Koulun on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hankkimaan erotetulle peruskouluopetusta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

10.

Laki**Anna Tapion koulusta annetun lain 7 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Anna Tapion koulusta 23 päivänä joulukuuta 1988 annetun lain (1197/88) 7 § sekä *lisätään* 10 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

7 §

Oppilaan kurinpidosta on soveltuvin osin voimassa, mitä peruskoulun oppilaan kurinpidosta säädetään. Johtokunta voi kuitenkin painavista syistä erottaa oppilaan pysyvästi. Koulun on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hankkimaan määräaikaisesti erotetulle peruskouluopetusta.

ta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamista siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Valitus tulee käsitellä kiireellisenä. Lääninoikeuden valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

10 §

Oppilaan erottamista koskevaan päätökseen haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudel-

Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen

1.

Laki**peruskoululain 42 ja 74 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 42 §:n 1 momentti ja 74 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (707/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

42 §

Oppilaan, joka ei ole peruskoulun muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi kunnan opetustoimen hallinnosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu monijäseninen toimielin erottaa koulusta vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. *Erottamispäätös on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.* Kunnan on hankittava erotetulle peruskouluopetusta.

42 §

Oppilaan, joka ei ole peruskoulun muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi kunnan opetustoimen hallinnosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu monijäseninen toimielin erottaa koulusta vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Kunnan on hankittava erotetulle peruskouluopetusta.

74 §

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen valittamalla lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Oppilaan erottamista koskevissa asioissa ja asetuksella säädetyissä muissa oppilasta koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Oppilaan erottamista koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki**lukiolain 47 ja 48 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 47 §:n 2 momentti ja 48 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (708/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

47 §

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen valittamalla lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa oppilasta koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

48 §

Asetuksella säädetyissä oppilasta koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen valittamalla lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa oppilasta koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Oppilaan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki**aikuislukiolain 29 ja 30 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä kesäkuuta 1994 annetun aikuislukiolain (439/94) 29 §:n 2 momentti ja 30 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

Asetuksella säädetyissä opiskelijoita koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen valittamalla lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa opiskelijaa koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

30 §

Asetuksella säädetyissä opiskelijaa koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen valittamalla lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa opiskelijaa koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki**ammattillisista oppilaitoksista annetun lain 40 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammatillisista oppilaitoksista 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (487/87) 40 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (717/92), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

40 §

Muutoksenhaku

Asetuksella säädetyissä opiskelijaa koskevissa asioissa muutosta haetaan 1 ja 2 momentista poiketen valittamalla lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevissa asioissa sekä asetuksella säädetyissä muissa opiskelijaa koskevissa asioissa haetaan muutosta 1 ja 2 momentista poiketen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Opiskelijan erottamista ja koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan lääninoikeuteen ja muissa asioissa lääninhallitukseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 _____.

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

5.

Laki

kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lain (481/83) 11 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Koulun oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti, käyttäydyttävä asiallisesti, *noudattava koulun järjestyssääntöjä ja käsiteltävä huolellisesti koulun omaisuutta.*

Oppilaan, joka ei ole koulun muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi koulun johtokunta opettajakunnan esityksestä erottaa koulusta määräajaksi, vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. *Erottamispäätös on alistettava kouluhallituksen vahvistettavaksi.* Erotetulle on kouluhallituksen pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hankkimaan peruskouluopetusta.

Ehdotus

11 §

Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäydyttävä asiallisesti.

Oppilaan, joka ei ole koulun muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi koulun johtokunta opettajakunnan esityksestä erottaa koulusta määräajaksi, vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. *Koulun on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hankkimaan erotetulle peruskouluopetusta.*

Oppilaan erottamista koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Valitus tulee käsitellä kiireellisenä. Lääninoikeuden valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

6.

Laki

Suomalais-venäläisestä koulusta annetun lain 11 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomalais-venäläisestä koulusta 21 päivänä toukokuuta 1976 annetun lain (412/76) 11 b §, sellaisena kuin se on 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (621/85), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 b §

Tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn lääninhallituksen päätökseen haetaan valittamalla muutosta kouluhallitukselta.

Koulun virkamiehen ja johtokunnan päätökseen haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudelta. Johtokunnan päätökseen, jolla oppilas on lopullisesti erotettu koulusta haetaan kuitenkin valittamalla muutosta kouluhallitukselta.

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta koulun johtokunnan päätökseen tai muun viranomaisen oppilasta koskevaan päätökseen, on myös peruskoulun yläasteen ja lukioasteen oppilaalla oikeus hakea muutosta.

11 b §

Koulun johtokunnan ja virkamiehen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudelta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Muusta oppilasta koskevasta päätöksestä kuin oppilaan erottamista ja lukion oppilaan koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan kuitenkin lääninhallitukseen. Oppilasta koskevissa asioissa valitusajaksi on 14 päivää päätöksen tiedoksiansaamisesta. Tässä momentissa tarkoitettut valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Muutoksenhausta koulun virkamiestä koskevaan päätökseen on 1 momentista poiketen voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/94) ja sen nojalla säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, ettei opetushallituksen, koulun johtokunnan ja virkamiehen eikä sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, lääninhallituksen päätöksestä saa valittaa.

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn oppilasta koskevaan päätökseen, on myös peruskoulun yläasteen ja lukioasteen oppilaalla oikeus hakea muutosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7.

Laki**Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta annetun lain 11 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta 7 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain (33/77) 11 b §, sellaisena kuin se on 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (619/85), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 b §

Tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn lääninhallituksen päätökseen haetaan valittamalla muutosta kouluhallitukselta.

Koulun virkamiehen ja johtokunnan päätökseen haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudelta. Johtokunnan päätökseen, jolla oppilas on lopullisesti erotettu koulusta, haetaan kuitenkin valittamalla muutosta kouluhallitukselta.

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta koulun johtokunnan päätökseen tai muun viranomaisen oppilasta koskevaan päätökseen, on myös peruskoulun yläasteen ja lukioasteen oppilaalla oikeus hakea muutosta.

Ehdotus

11 b §

Koulun johtokunnan ja virkamiehen tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudelta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Muusta oppilasta koskevasta päätöksestä kuin oppilaan erottamista ja lukion oppilaan koulunkäynnistä pidättämistä koskevasta päätöksestä valitetaan kuitenkin lääninhallitukseen. Oppilasta koskevissa asioissa valitusaika on 14 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Tässä momentissa tarkoitetut valitukset tulee käsitellä kiireellisinä. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen valitukseen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Muutoksenhausta koulun virkamiestä koskevaan päätökseen on 1 momentista poiketen voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/94) ja sen nojalla säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, ettei opetushallituksen, koulun johtokunnan ja virkamiehen eikä sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, lääninhallituksen päätöksestä saa valittaa.

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn oppilasta koskevaan päätökseen, on myös peruskoulun yläasteen ja lukioasteen oppilaalla oikeus hakea muutosta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

8.

Laki**Steiner-koulusta annetun lain 6 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Steiner-koulusta 27 päivänä toukokuuta 1977 annetun lain (417/77) 6 a §, sellaisena kuin se on 26 päivänä maaliskuuta 1993 annetussa laissa (300/93), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 a §

Steiner-koulun 1—9 luokan oppilaan kurinpidosta on voimassa, mitä peruskoulun oppilaan kurinpidosta säädetään ja 10—13 luokan oppilaan kurinpidosta, mitä lukion oppilaan kurinpidosta säädetään. Oppilaan erottamisesta päättää opettajakunta. *Päätös 1—9 luokan oppilaan erottamisesta on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.*

6 a §

Steiner-koulun 1—9 luokan oppilaan kurinpidosta on voimassa, mitä peruskoulun oppilaan kurinpidosta säädetään, ja 10—13 luokan oppilaan kurinpidosta *ja koulunkäynnistä pidättämisestä*, mitä lukion oppilaan kurinpidosta *ja koulunkäynnistä pidättämisestä* säädetään. Oppilaan erottamisesta päättää opettajakunta. *Koulun on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hankkimaan erotetulle peruskouluopetusta.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

9.

Laki**steinerpedagogisista erityiskouluista annetun lain 5 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan steinerpedagogisista erityiskouluista 12 päivänä joulukuuta 1986 annetun lain (932/86) 5 b §, sellaisena kuin se on 26 päivänä maaliskuuta 1993 annetussa laissa (301/93), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 b §

Steinerpedagogisen erityiskoulun oppilaan kurinpidosta on voimassa, mitä peruskoulun oppilaan kurinpidosta säädetään. Oppilaan erottamisesta päättää opettajakunta. *Päätös oppilaan erottamisesta on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.*

5 b §

Steinerpedagogisen erityiskoulun oppilaan kurinpidosta on voimassa, mitä peruskoulun oppilaan kurinpidosta säädetään. Oppilaan erottamisesta päättää opettajakunta. *Koulun on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan hankkimaan erotetulle peruskouluopetusta.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

10.

Laki

Anna Tapion koulusta annetun lain 7 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Anna Tapion koulusta 23 päivänä joulukuuta 1988 annetun lain (1197/88) 7 § sekä lisätään 10 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Oppilaan kurinpidosta on soveltuvien osin voimassa mitä peruskoulusta on säädetty kuitenkin niin, että johtokunta voi painavista syistä erottaa oppilaan pysyvästi. *Erottamis-päätös on alistettava lääninhallituksen vahvistet-tavaksi.*

7 §

Oppilaan kurinpidosta on soveltuvien osin voimassa, mitä *peruskoulun oppilaan kurinpi-dosta säädetään. Johtokunta voi kuitenkin pai-navista syistä erottaa oppilaan pysyvästi. Kou-lun on pyrittävä mahdollisuuksiensa mukaan hank-kimaan määräaikaisesti erotetulle peruskoulu-opetusta.*

10 §

Oppilaan erottamista koskevaan päätökseen haetaan valittamalla muutosta lääninoikeudelta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa an-netussa laissa (154/50) säädetään. Valitus tulee käsitellä kiireellisenä. Lääninoikeuden valituk-seen antamasta päätöksestä ei saa valittaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.